וט׳ לתמיד של בין הערבים. הרי כ״א, ובמוספין מוסיפין ט׳ לשיר של מוספין, ובערב שבת מוסיפין על שאר ימים שש, לבטל את העם ממלאכה וכו׳.

ערב שבת שבתוך החג. שהיה שם מוסף היו מ״ח, כיצד שלש לפתיחת שערים שבכל יום, שלש לשער העליון שבראש המעלות, שלש לשער התחתון שבסוף המעלות שבעזרת נשים[74], הרי ט׳.

ג׳ לגבי[75] מזבח, י״מ[76] בשעת ניסוך המים, והא ליתא דא״כ פשו להו תקיעות, דהא איכא ג׳ דזקיפת ערבה שאמרו בפרק לולב וערבה[77] דלא חשיב הכא. לכך יש לפרש[78] ג׳ לגבי מזבח אלו הם אותם ג׳ של זקיפת ערבה, וסמוכין היו לניסוך המים ולא היו צריכין לחזור ולתקוע לניסוך המים[79], הרי ט״ו. ט׳ לתמיד של שחר, הרי כ״ד. וט׳ למוספין, הרי ל״ג. ט׳ לתמיד של בין הערבים, הרי מ״ב. וג׳ לבטל העם ממלאכה, וג׳ להבדיל בין קדש לחול, הרי מ״ח.

גמ׳ לימא[81] מתני׳ דלא כר׳ יהודה. פי׳ הכי ודאי מתניתין דלא כר״י, והכי אסיקנא, והא דאמרי׳ לימא מתני׳ כו׳, ולא אמרינן מתני׳ דלא כר״י, כדאמרינן בעלמא, משום דהכא לא פליגי רבי יהודה ורבנן במנין תקיעתא, אלא דרבנן חשבו תר״ת בתלת, ורבי יהודה חשיב להו חדא, דקסבר תקיעה ותרועה ותקיעה אחת היא. והא דאמרינן התם בר״ה[82] תקיעה בפני עצמה ותרועה בפני עצמה, כרבנן היא ולאו כר״י, והכי סתם לן נמי תנא התם דלא כר״י, דתנן[83] סדר תקיעות שלש של שלש שלש, כדפרישנא התם בס״ד.

כמאן אזלא הא דאמר רב כהנא אין בין תקיעה לתרועה ולא כלום כמאן כר״י פשיטא מ״ד אפילו כרבנן ולאפוקי מדרבי יוחנן דאמר שמע ט׳ תקיעות בט׳ שעות ביום יצא קמ״ל. דלא.

[נד, א] ואימא הכי נמי א״כ מאי ולא כלום, פי׳ דאי לאפוקי מדרבי יוחנן אמר, הרי אינו חייב לאמרם בנשימה אחת[84] ואין איסור הפסק בהם, אלא לומר שלא ישהא בסימן בין תקיעה לתרועה, או בין תרועה לתקיעה שלאחריה כדי שיגמור את כולה, כדאמרי אמוראי דפליגי התם[85] אדרבי יוחנן, וכיון שכן לא הול״ל האי לישנא דלא כלום, דמשמע שאסור להפסיק נשימה ביניהם כלל. אלא ודאי רבי יהודה[86] דחשיב תר״ת כחדא צריך לאמרם בנשימה אחת שלא יהא ביניהם ולא כלום. ומכאן למדנו לדברי חכמים לסימן תשר״ת דכיון שהשברים והתרועה במקום תרועה אחת עולין, שאם הפסיק בנשימה כלל בין שבר לשבר, ובין שברים לתרועה, הרי הוא פסול, וכדכתי׳ התם[87].

רבי אליעזר בן יעקב אומר ג׳ לגבי[88] מזבח. פי׳ לזקיפת ערבה. ורבנן לגבי מזבח למה לי דיתקע הא קא תקע בשעת מילוי המים, הלכך למעלה עשירית עדיף. פי׳ כיון שתקיעות של זקיפת ערבה כדי להרבות בשמחה היו עושין כן, ועיקר שמחה במילוי המים, דמעלה עשירית עדיף כשהולכין למלאות המים. ומתנית׳ דפרק לולב וערבה[89] דחשיב תקיעות דזקיפת ערבה ר׳ אליעזר היא, דאוקימנא מתניתין כותיה.

שאין ת״ל יתקעו. פי׳ דהא כתיב[90] תרועה יתקעו, הלכך יתקעו מיותר הוא לדרשא, שהכל לפי מוספין תוקעין, לומר שתוקעין על כל מוסף ומוסף כדמפרש ואזיל.

תנן ערב שבת שבתוך החג היו שם מ״ח ואם איתא. לדרבי אחא בר חנינא, ליתני שבת שבתוך החג היו שם נ״א, כיצד ט׳ לתמיד של שחר

74 חסר כאן: שלש למלוי המים. 75 כגי׳ כי״ב בדק״ס ומשניות נאפולי ופיזורו, וברש״י. 76 וכ״כ המאירי בשם י״מ והקשה עליו כקושיות רבנו להלן. ועי׳ רש״י לקמן נד, א ד״ה ה״ג לגבי המזבח. 77 לעיל מה, א. 78 וכן פי׳ רש״י. 79 צ״ע הרי ניסוך המים היה בזמן הקרבת תמיד של שחר ואז היו תוקעין ט׳ תקיעות, וא״כ אף ללא זקיפת ערבה יש לנו תקיעות בשעת ניסוך המים, עי׳ רש״י לקמן נד, א הנ״ל, ועי׳ ערוך לנר. 81 תיבת "לימא" ליתא לפנינו. 82 לד, ב.

83 בראש השנה לג, ב. 84 מדברי רבנו מבואר דלרב כהנא חייב לאמרם בנשימה אחת, ורש״י ותוס׳ ד״ה מהו והמאירי חולקים וסוברים שיכול להפסיק כדי נשימה. ועי׳ ערוך לנר על התוס׳ הנ״ל. 85 ראש השנה לד, ב. 86 חסר כאן: היא. 87 ר״ה לג, ב. [וכתב שם וכן הסכימו כל גדולי רבותינו ופשוט הוא]. וכ״כ הרמב״ן שם, וכן דעת הריצ״ג הובא בטור סי׳ תק״צ. 88 וכן גורס רבנו לעיל במשנה. ולפנינו: על גבי. 89 לעיל מה, א. 90 במדבר

(ה) בנשימה מ׳. גם במתניתין פסק כן ור״ל ויעסה נ׳ שברי׳ בני הפסקה כלו׳ בני הפסקה נשימה (ובס׳ שלפני מו״ל כי׳ ע״ח מרומיטין: דברים ובמתס ערוך) סיימו להתחלה אבל בדיעבד יוצא אפי׳ בב׳ נשימות שברי׳ פסק בס״ז דמקר מיד יתקע שבר לב׳ ומפסקה וטרח לפרש נשימה מ׳ ד״ר ר״מ שכתבו משמו בן מעמ׳ ונמשה דיליל לא עבדי איכי בנשימה מ׳ ומס״ה בנ׳ קמ״ב כ׳ לדעה זו יש מיסול אם יעסה בנשימה מ׳ ואפי׳ בדיעבד לא יצא (°) וסיימו בתקיעות של סדרים דמוקפים בכל פעם קצר״ק דמן כוס כתרוע׳ כמלן דליתא כיון דבתמיל בשברי׳ ומבית ראיה מכפ״ק המולין דמסיב בב״ג מוקם ולא מרים בקבו׳ מרים מתוך הקרע׳ ואיני מכיר ראיה זו דבכי׳ איתא בתס כולל מוקפי׳ פי׳ ר״ש בחל ב׳ס״ז דנמי אי לא עבדי איכי בנשימה מ׳ מ״מ תרועה היא בנ״ב מ׳ ד״ר ר״מ נמוקי ויליל ובמי שיטה מקובצת בשם ר״ח ור״ל דמוקפי׳

הלכות שופר וסוכה ולולב

יש בכללן שלש מצות עשה. וזהו פרטן:

א) לשמוע קול שופר באחד בתשרי. ב) לישב בסוכה כל שבעת ימי החג.
ג) ליטול לולב במקדש כל שבעת ימי החג:

וביאור מצות אלו בפרקים אלו:

מניד משנה

פרק ראשון

כסף משנה

פרק א א מצות עשה מן התורה וכו'. זה מבואר בכאבור ובפשוט בהרבנו מקומות: **ושופר** שתוקעין בו וכו'. בפרק לפחות בים דין (ר"ה כ"ו:) אמר ר' לוי שופר של ר"ה ושל יום"כ בכפופים. ופירוש יו"כ של יובל הוא היא מסקנא דגמרא: **וכל** השופרות כפולים כו'. שם בגמרא (דף כ"ו) כל השופרות בטרין הון משל פרה מפני שהאיל קרן אמר ר' יוסי ואלא כל השופרות נקראו קרן וכו'. (דף כ"ה:) שופר של ר"ה של יעל פשוט וכו' פוה היובל ור"ה לתקיעות ולגרות ר' יהודה אומר בר"ה מוקעין בשל זכרים וביובלות בשל יעלים. ושופר בריש בדמה קלת מרבים בשופרין בשלא מתעיין לעטוף ליהנות ולעלות היא דמ"מ מכשיר כל השופרות הכלולין מן משל פרה ול' יוסי מכשיר אפילו משל פרה ומשל אחרים דאבר דדוקא בשל יעל אמנם ור"מ ויובל מון ר' אבר בר"ה בשל זכרים כשופרים בשל יעלים ור' לוי בגמרא פסק כר' אבל ר"ה בשל זכרים כשופרים בדאמרא דאמר ר' אבר בר"ה בכל כל השופרות כשרים מון משל פרה ומה לא מצא של איל יוצא בשל יעל בשל יעל בשל איל יוצא בשל זכרים זה דבר רבינו. ובשה מחרים יש דמתיעין דבל הבשופרות הוא בשל זכרים ומידך דשופר של ר"ה הוא בלבד והא דר' לוי בגמרא מתי מצה הוא בדוקא ולא נעבר. וכן (דף מ"ז) מה שאמר ר' מבהא לאמר שתוקעין בשופר של איל בדקמי ריבא כל השופרות כשרים מון משל פרה ומה לא מצא של איל יוצא בשל יעל בשל יעל בשל איל יוצא בשל יעל בגמרא בשל יעל בגמרא בשל יעל בגמר

יום טוב פרק רביעי ראש השנה

4

מתשעה בני אדם כאחד לא יצא • כך כתוב בספרים והקשה בקונטרס אמאי לא יצא הא אמיקמא לעיל דתרי קלי מתרי גברי משתמעי ופי' דגרסינן בתוספתא מתשעה בני אדם כאחד יצא ואפי' בסרונין וגרלה לקיים גרסת הספרים מתשעה בני אדם כאחד לא יצא משום דאין כאן בתרועה פשועה לפניה ופשועה לאחריה כיון שהכל ביחד והשתא גרס שפיר תקיעה מזה ותרועה מזה יצא דהיינו זה אחר זה וסרונין פי' סרונין הפסקות הרבה שתוקע ומפסיק ושוהה לעשות התרועה עד לאחר שעה: **לדידי** לא סבירא לי • כלומר שהוא צריך לחזור לראש כששהה כדי לגמור טולה ולא שיהא צריך להפסיק כשמגיע למבואות המעוקפות אלא מניח ידו על פיו וקורא ק"ש כדאמר ר' יוחנן בפרק מי שמתו (ברכות דף כד:) והיה ברלה דקי"ל כוותיה כששהה כדי לגמור טולה דאין חוזר לראש ע"ג דפליגי עליה רב ושמואל בפרק הקורא את המגילה למפרע (מגילה דף יח:) דקי"ל כרבי יוחנן לגבי רב ושמואל כדמוכח בפ' מי שהוציאוהו (עירובין דף מז:) ומיהו כיון דרבי אבהו פליג היה קלת גרלה לפסוק כמותו דהוא בתרלה ותע"ג דאשכחת רב יוסף בההיא דמגילה (שם:) דקאמר נקוט דרב ביבי בידך דרב אמר אין הלכה כרבי מונא ושמואל אמר הלכה כר' מונא ולא משום דלהוי הלכה כרב ביאסורי קאמר הכי אלא האמת אומר דשמעינן ליה לשמואל דחייש ליחידאה וגם בפרק מי שמתו (ברכות דף כב:) גבי היה עומד בתפלה ומיס שותפין על ברכיו דפליגי רב חסדא ורב הסונא ומסיק רב אשי ק"ש אם שהה מוחר לראש והכא בדלא שהה *) וקשה הדבר מאד שהאבור בבהכ"נ בי"ע אומרים אמת ויציב וממתינין לש"ץ ושותקים עד שיגמור זולתות ומי כמוך שאומר בגאולה ומיהו היכא דאין שוהין כדי לגמור טולה מתחלתה עד סוף אין לחוש **) (כדאביי) בפ' הקורא את המגילה למפרע (דף יח:) ולא (כרב יוסף) דאמר מהיכא דקלי לסיפא דאם כן נתת דבריך לשטורין ולריך לדקדק בתקיעות משום דאמר רב הסדא בפ' החליל (שבת נג: ופס) אין בין תקיעה לתרועה ותקיעה ולא כלום ברבי יהודה דאמר שלשתן מצוה אחת וכי קאמר התם דוקא בתמלא תקיעה תרועה תקיעה אבל בין קר"ק לקר"ק יכול לשהות פחות מכדי לגמור קר"ק ולרבנן דתשבי תקיעה בפני עצמה ותרועה בפני עצמה אין לשהות בין זה לזה כדי תקיעה אחת או תרועה אחת: **כך** מוליא את הבקי. מכאן פסק בה"ג דיחיד שמעה ולא הזכיר של רחש חדש יכוין לבו לתפלתו של שניה לבור מתחלה עד סוף ויולא ע"פ שהוא בקי ואין ראיה מכאן דהא מסקינן דשב"ג אומר אינו מוליא אלא עם שבשדות דאינשי במלאכה ואינן יכולין להסדיר תפלתם אבל דעיר לא ומיהו בקונטרס משמע לקמן שרולה לפרש בשלא כוון לבו לבהכ"נ ולא שמע תפלה וכן משמע דומיא דההיא דברכת כהנים ולפירוש זה מצינו למימר דבלבור היכא דשמעו יולאין וכן משמע בפרק תפלת השחר (ברכות דף כט:) דאמר רב אסי טעה ולא הזכיר גבורות וגשמים בתחיית המתים מחזירין אותו שאלה בברכת הנשים אין מחזירין אותו וכו' מיתיבי טעה ולא הזכיר כו' שאלה בברכת הנשים מחזירין אותו כו' ומשני הא דיחיד הא בלבור אי הכי מפני שמועה משלית לבור מיבעי ליה ומסיק אידי ואידי ביחיד הא דלדבר קודם שומע תפלה הא דלא אדבר קודם שומע תפלה משמע דבלבור יולא על ידי ש"ל ואפי' לפי מה שפירש עם שבשדות שמומין משלית לבור יולאין אבל דעיר לא יש לחלק בין היכא דהתפלל וטעה להיכא דלא התפלל כלל [וע"ע תוס' ברכות כט: ד"ה טעה]: *) [וע' תוס' ברכות כב: ד"ה אלא]. **) [ע"ל לבב יוסף].

*תשע תקיעות בתשע שעות ביום יצא *תניא נמי הכי שמע תשע תקיעות בתשע שעות ביום יצא מ"מ בני אדם כאחד [לא יצא] תקיעה מזה ותרועה מזה יצא ואפי' בסירוגין ואפי' כל היום כולו ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק בהלל ובמגילה אם שהה כדי לגמור את כולה חוזר לראש לא קשיא הא דידיה הא דרביה ודידיה לא *והא ר' אבהו הוה שקיל ואזיל בתריה דר' יוחנן והוה קרי קריאת שמע כי מטא למבואות מטונפות אישתיק בתר דחליף אמר ליה ימהו לגמור א"ל אם שהית כדי לגמור את כולה חזור לראש הכי קאמר ליה לדידי לא סבירא לי לדידך דסבירא לך אם שהית כדי לגמור את כולה חזור לראש ת"ר תקיעות אין מעכבות זו את זו וברכות אין מעכבות זו את זו *תקיעות וברכות של ר"ה ושל יוה"כ מעכבות מ"מ *אמר רבה אמר הקב"ה אמרו לפני בר"ה מלכיות זכרונות ושופרות מלכיות כדי שתמליכוני עליכם זכרונות כדי שיבא לפני זכרוניכם לטובה ובמה בשופר: מי שבירך ואח"כ נתמנה לו שופר תוקע ומריע ותוקע: טעמא דלא הוה ליה שופר מעיקרא הא הוה ליה שופר מעיקרא כי שמע להו אסדר ברכות שמע להו רב פפא בר שמואל קם לצלויי אמר ליה לשמעיה כי *נהירנא לך תקע לי אמר ליה רבא *לא אמרו אלא בחבר עיר תניא נמי הכי כשהוא שומען *שומען על הסדר ועל סדר ברכות במה דברים אמורים בחבר עיר יאבל שלא בחבר עיר שומען על הסדר ושלא על סדר ברכות ויחיד שלא תקע חבירו תוקע לו ויחיד שלא בירך אין חבירו מברך עליו ומצוה בתוקעין יותר מן המברכין "כיצד שתי עיירות באחת תוקעין ובאחת מברכין הולכין למקום שתוקעין ואין הולכין למקום שמברכין פשיטא הא דאורייתא הא דרבנן לא צריכא דאף על גב דהא ודאי והא ספק: כשם ששליח צבור חייב כך כל יחיד ויחיד וכו': תניא *אמרו לו לרבן גמליאל לדבריך למה צבור מתפללין אמר להם כדי להסדיר שליח צבור תפלתו אמר להם רבן גמליאל לדבריכם למה שליח צבור יורד לפני התיבה אמרו לו כדי להוציא את שאינו בקי אמר להם כשם שמוציא את שאינו בקי כך מוציא את הבקי אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן מודים חכמים לרבן גמליאל ורב אמר עדיין היא מחלוקת שמעה [רבי] חייא בריה דרבה בר נחמני אזל אמרה לשמעתא קמיה דרב דימי בר חיננא אמר ליה הכי אמר רב עדיין היא מחלוקת אמר ליה רבה בר בר חנה נמי הכי קאמר כי אמר רבי יוחנן להא שמעתא אפליג עליה ריש לקיש ואמר עדיין היא מחלוקת ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבי חנה ציפוראה אמר רבי יוחנן הלכתא *כרבן גמליאל הלכתא מכלל דפליגי כי

*) [ועי' תוס' ברכות כט: ד"ה אלא]. **) [ע"ל לבב יוסף].

מתשעה בני אדם כאחד יצא • מתרועות נמי אמר: **מתשעה בני אדם כאחד לא יצא** • תרי קלי לא משתמעי כך פירושה לפי מה שכתוב בספרים ולא מלתא היא דהא אמיקמא (לעיל דף מז:) תרי קלי מתרי גברי משתמעי (ג) וה"ג לה בתוספתא מתשעה בני אדם כאחד יצא ואפי' בסירוגין ואפילו כל היום כולו ולא גרסינן תקיעה מזה ותרועה מזה יצא דהייט ריעא ואי גרסינן לה הכי הוא דגרסי' מע' בני אדם כאחד תקיעה מזה ותרועה מזה יצא ואפי' בסירוגין כו': **אם שפה** • בסירוגין כדי לגמור את כולו חוזר: **לדידי לא סבירא לי** • מה שהפסקת דאית ליה לר' יוחנן במסכת ברכות (דף כד:) היה קורא קריאת שמע והגיע למבואות מטונפות מניח ידו על פיו וקורא ולא סבירא לי נמי דמשום שהה יהא צריך לחזור: **לדידך דסבירא לך** • ואתה תולה עלי בשתיהן דכיון דקא בעית מהו לגומרה מכלל דסבירא לך סירוגין מעכבי קריאה ומבעיא לך בכמה הוי סירוגין: **תקיעות** • וברכות דעלמא כגון תענית אין מעכבין זו את זו אם בירך ולא תקע: מי שבירך כו': **כי נהירנא לך** • לסימן שסיימתי הברכה: **אלא בחבר עיר** • חבורת לבור אבל יחיד מברך את כולו ואח"כ תוקע תקע תקיעות: **דאם ודאי ודאי ואם ספק** • ודאי הוא לו אם ילך לבית המברכין ימלא אם עשרה ויתפלל ש"ל ויוציאו ידי חובתו ואם ילך אצל התוקעין שמא כבר עמדו והלכו לביתם: **כשם ששליח וכו'** • **נפה לבור מתפללים** • בלחש **מודים תכמים** • אחר שנתלקו חזרו והודו: **אמר ליה** • ר' חייא לרב דימי: **רבה בר בר חנה נמי** • דמריה דשמעתא הוא: **הלכי דאמר** • שנתלקו על רבן יוחנן כשאמר כן: כי

[תוספ' פ"ב סוכה כד. ערכין י.]

[עמ"ש תוס' לעיל לג: סד"ה שיעור]

ס"א נהירנא

[ועי' בפרש"י לעיל אלפסי]

[תוספ' פ"ב]

[שבת קי: וש"נ]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מתשעה בני אדם כאחד מ' מתרי גברי משתמעי. כ"כ סייט בסופר שהוא מביב דלמשיב לעיל דחזקא תרתי נמיון מתרי גברי וגם תביב וק"ל ועי' לעיל דף מז:

רבינו חננאל

שמע פ' תקיעות בפ' שעות יצא מס' בני אדם כאחד לא יצא בזה אחר זה יצא. תקיעה מזה ותרועה מזה זה אחר זה יצא ואפילו בסירוגין ואפי' כל היום כולו. והא דאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק בהלל ובמגילה אם שהה כדי לגמור את כולה חוזר לראש. דתינן לה הכי הניא דרביה היא. כלומר ולא סבירא ליה: ת"ר תקיעות אין מעכבות ז' את זו כגון תקיעות שבת* אתקעתם בהצנורות על עולותיכם וגו'. ברכות כגון ברכות של ק"ש וכיוצא בהן ובהני אמרי' ברכות אינן מעכבות זו את זו תקיעות וברכות של ר"ה ושל יוה"כ של שנת היובל שצ"ל מלכיות זכרונות ושופרות ביובל כדרך שאומרים בר"ה מעכבות זו את זו ס"מ אמר רבא אמר הקב"ה לישראל אמרו לפני בר"ה מלכיות זכרונות ושופרות. מלכיות שתמליכוני עליכם. זכרונות כדי שיבא זכרוניכם לפני לטובה ובמה בשופר. נמצאת למר שיש עמהן תקיעות קהני שמעכבות זו את זו. **) מהא דתניא מנין שבשופר ת"ל והעברת שופר תרועה בחדש השביעי שאין ת"ל בחדש השביעי שכבר נאמר ביום הכפורים העבירו שופר מה ת"ל עוד בחדש השביעי ללמדך שכל תרועות של חדש השביעי בשופר וכתיב ביה בר"ה בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון וגו'. ומנין שפשומה לפניה שנאמר והעברת שופר תרועה לשון העברה היא פשומה והיא התקיעה וכתיב והעברת שופר ואח"כ תרועה ומנין שפשומה [לאחריה] כלומר ומנין כי צריך תקיעה לאחר התרועה שנאמר ביום הכפורים תעבירו שופר אחר שכתב והעברת שופר תרועה חזר וכתב תעבירו תקיעה ותקיעה לפניה ותקיעה לאחריה וסרכתיב בחדש השביעי ילפינן שכל תרועות בחדש השביעי [שיות] יהן תרועה של ר"ה כתרועת היובל ובשופר ומנין לשלש של שלש שלש שנאמר והעברת שופר תרועה ובר"ה כתיב שבתון זכרון תרועה ועוד כתיב בענינו דמוספים בר"ה יום תרועה יהיה לכם וגמרי יובל מר"ה ור"ה מיובל שביעי שביעי לנ"ש וכאילו נ' תרועות כתיבי בכל חד וחד וכל תרועה יש תקיעה לפניה ויש תקיעה לאחריה נמצאו בר"ה שלש תרועות וכל תרועה תקיעה לפניה ותקיעה לאחריה. הרי שלש של שלש שלש וכן ביובל חייבין לומר מלכיות זכרונות ושופרות וג' תקיעות בכל אחת ואחת. ואקשינן האי תנא מעיקרא נסר תרועות של ר"ה מן היובל בהיקישא. מה ת"ל בחדש השביעי שיהו כל תרועות של חדש השביעי כזה כראשונה והשתא הדר מייתי לה בנ"ש ופרקינן אי לאו גנ"ש הוה מייתינא לה בהקישא השתא דאתאי ג"ש שהיא נסרא כדקיימא לן אדם דן ק"ו מעצמו ואין אדם דן גנ"ש מעצמו אלא אם קיבל אותה מרבו ג"ש עדיפא מהקישא. והאי תנא מייתי לה כי כל תרועה תקיעה לפניה ותקיעה לאחריה מסדבר ומדכתיב ובהקהיל את הקהל תתקעו ולא תריעו. למדנו שהתקיעות זולתי התרועה. ואין לי שצריך בענין הזה כל תרועה צריכה תקיעה לפניה ותקיעה לאחריה אלא בסדבר. בר"ה מנין ת"ל תרועה תרועה לנ"ש נאמר תרועה בר"ה מה תרועה האמור בסדבר תקיעה לפניה ותקיעה לאחריה אף תקיעה האמורה בר"ה כן הא כיצד שלש תרועות בר"ה שתים מדברי תורה ואחת מדברי סופרים שבתון זכרון תרועה והעברת שופר תרועה מדברי תורה ואחת מדברי סופרים יום תרועה יהיה לכם לתלמודו בא ולא סלקא סיגיא דשמעתא בהכי ויש נוסחאות אחרות כך הא כיצד נ' תרועות שהן ס' בר"ה ב' מדברי תורה שבתון זכרון תרועה ויום תרועה יהיה לכם מדברי תורה והעברת שופר תרועה מדברי סופרים כלומר בנו"ש נמר לה מיובל ולא בר"ה עצמה כתיב. ר' שמואל בר נחמני אומר אחת מדברי תורה ושתים מדברי סופרים והעברת שופר תרועה נמי מדברי סופרים היא כדאמרן אבל יום תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא בא ללמד כי תקיעת שופר ביום ולא בלילה ואידך הת"ק דר' שמואל בר נחמני נפקא ליה כי תקיעת שופר בר"ה ביום ולא בלילה מדכתיב ביה"כ תעבירו שופר בכל ארצכם ואקשי' אי מיום הכפורים ליף ליקף מיניה לפשומה. לפניה ולאחריה אמאי ליף לה מסמע לכלומר זה הלשון לא משמע כי פשטה היא אלא בדרב מתנא בא דאמר בענין הדחיב את הקצר וקיצר את הרחב פסול שנאמר והעברת דרך העבירתו בענין בלא שינוי וכבר פירשנוהו שם תעבירו שופר מאי קאמר הכמנא עבריה ביר ותנא דמר לה בנ"ש אמר לך רב מתנא מרשני קרא בדיבורה הוה ליה לסכתב ותתקע שופר תרועה שינה וכתב והעברת תלמוד מסנה זה הוה אבל תעבירו ביר לא יתכן למיסר דבמרין מהעברה דמיבר ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר מה להלן העברה בקול היא אף כאן העברת שופר בקול היא ואקשינן תוב האי תנא דמיתי לה מסדבר אי מה בסדבר תצוצרות אף בר"ה תצוצרות ת"ל תקעו בחדש שופר בכפא ליום הגנו איהו הב שתחדש

בהם ה (ה) כיון שהשבים ויצא (ה) לדרך:
ד ז היה בא בדרך ותפילין בראשו (ו) ושקעה עליו (ז) חמה
אי שהיה יושב בבית המדרש ותפילין בראשו וקדיש
עליו היום ו יניח ידו עליהם עד שיגיע לבית ואם שב בית
קרוב לחומה משמשתמרין שם חולצן ומניחם שם:
ה מ יש מי שאומר שאם ז התפלל (ז) תפל' ערבית מבעוד
יום עד שלא הניח תפילין (ז) אין לו להניחם אחר כך:

לא דין תפילין בשבת ויום טוב ובו ב סעיפים:

א א א בשבת וי"ט (א) אסור להניח תפילין מפני (א) שהם
עצמם אות ואם מניחים בהם אות אחר היה לזלול
לאות שלהם:
ב ב בחוה"מ נ"כ (ב) אסור להניח תפילין מהטעם הזה
בעצמו שימי חוה"מ ג נם הם אות: הגה *וי"ח שהוה"מ חייב
בתפילין [נ"י בסם הרא"ש] (ב) וכן מוהגין בכל גלילות אלו להניחם בתוקעד
ולנרך עליהם אלא שאין מברכין עליהם: ד (ג) נקול כ בנ"כ כמו שאר ימות השנה:

לב סדר כתיבת התפילין ובו נב סעיפים:

א א מצות תפילין שיכתוב ארבע פרשיות שהן קדש לי כל
בכור עד למועדה והיה כי יביאך עד כי בחוזק יד
הוציאנו ה' ממצרים (א) ופ' שמע עד ובשעריך ופ' והיה
אם שמוע עד על הארץ: הגה ולריך לכתבם (ג) בסדר הזה לכתבם אחלה
הקודמים בתורה ואם אינם מקומם אלא אחלה (א) *ומכוון (ג) אל יד קודם של ראש:
ב ב בשל ראש יכתוב כל אחת בקלף לברה ושל יד כותב
(ב) כולם בקלף (ד) אחד:
ג ג יכתבם בדיו (ה) שחור ד בין שיש בו מי עפצים בין
שלא במי עפצים: הגה ולכתחלה יתמיר לכתוב בדיו הטשויה ב מעשן
(ו) עליהם לו שמנים שרוי: כמי עפצים [מהרי"ל סי' קי"ט] וכמו שיתבאר ביו"ד
סי' רע"ח: ה כתב אפי' אות א' בשאר מיני צבעונים או בזהב
הרי
סתר לגלוי:

לב (א) יכתוב של יד קודם. הטעם מלכתיב והיו סימן לכתפיך כסדרן ולאו הוא לכתחלה ש"י קודם ל"ר: (ב) כולם בקלף מ' מלכתיב

לכתחלה אין מורין להניחם בשביל הסמיכה ס"ק: (ס) לדרך. וזקוק הולך בדגלים לו רוכב לבל יזכר כמבלה אסור להניחן שמא יבא בהם לדום לומר מי סיפרם בו ומפה לומר שמותר להניח לו מפילין לבל בסמוך מיירי בזיוטר. בכיתו. וכן מ"ש אם"ח קדוש שלו הוא: ל"ל קדושה שבא עליו ולריך הולולים לבל בסמוך מיירי בזיוטר בבית המדרש ולינה שם טוען ט"ז והסיים ש"ל ס"ל ס"ק: (ד) תפלת ערבית. לבל הוא תקרא תלה תוכר תקרתו אותם מנוועבים כדברי ר"מ מנוגעים יש. ח ונרירא מלאת בכולנו מנוגע עשה ר"ל. אבל אסור הכתוב לבל לא לא"ר. כגון תפילין ל' שוטפות ולא תמנ. ותש"ל. הלכות הקדמה אלמ"ס סם. הא לוכל אינו אמי מקרא ניצת שבינו בה ר' נתוך ניצת שבינו בה ר' ושוכשת ר' ולכוחה נקדוש היום אחרונו וכרמו על הין ולוין קדוש לבל מקום שעוה ומה"ת אינו מייב לבל לבוכר רגנ. אם לבל הוא מקום ומלבה רגנ. אם לבל הוא מקום מוכיחים כל אחרונים כל הכתובים אינם מוכיחים אינם מוכיחים אינם מוכיח